

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Снятинського психоневрологічного інтернату

10.09.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 10.09.2025 групою НПМ здійснено відвідування Снятинського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Цикаленко Ірина Ігорівна, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Черевко Марина Іванівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ціомік Олександр Вадимович, фахівець з питань проведення фахових досліджень під час відвідування місць несвободи в рамках реалізації національного превентивного механізму (лікар-психіатр);

Боюк Лариса Тимофіївна, представник громадської організації;

Григор'єв Олег Валерійович, представник громадської організації;

Круцюк Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

У 2017 році Снятинський дитячий будинок-інтернат і психоневрологічний інтернат були об'єднані в одну установу – Снятинський психоневрологічний інтернат. У межах установи умовно виділяють дві частини: відділення № 1 (далі – відділення № 1), що розташоване на базі колишнього дитячого будинку-інтернату (фото 1), та відділення № 2 (далі – відділення № 2), на базі колишнього психоневрологічного інтернату (фото 2).

Юридична адреса закладу: вул. Гоголя, 23, м. Снятин, Снятинська міська територіальна громада, Івано-Франківська обл., 78300.

Керівник закладу – Дякур Дмитро Дмитрович.

Згідно з Положенням про ПНІ, затвердженим рішенням Івано-Франківської обласної ради від 16.02.2024 № 870-29/2024, інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 360 осіб. На день відвідування у ПНІ перебувало 338 підопічних чоловічої статі, серед яких: ліжкових хворих – 83 особи; 222 підопічних – дієздатні особи, 116 осіб – недієздатні; встановлену групу інвалідності мають 334 особи; 56 підопічних знаходяться під опікою закладу. Також у закладі перебуває 22 підопічні, які мають статус внутрішньо переміщеної особи.

Фінансування закладу на 2025 рік затверджено на суму 52 417 000 гривень.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 211,0 штатних одиниць, з яких 138,5 шт. од. медичний персонал: завідувач медичного відділення – 1 шт. од., лікар-психіатр – 1,0 шт., лікар-стоматолог вищої категорії – 1 шт. од., лікар загальної практики-сімейний лікар вищої кваліфікаційної категорії – 0,5 шт. од., лікар загальної практики-сімейний лікар без категорії – 1,5 шт. од., головна медична сестра – 1 шт. од., сестра медична старша – 1 шт. од., сестра медична з дієтичного харчування без категорії – 1 шт. од., сестра медична з лікувальної фізкультури без категорії – 3 шт. од., сестра медична з масажу без категорії – 2 шт. од., сестра медична вищої кваліфікаційної категорії – 10 шт. од., сестра медична без категорії – 6 шт. од., сестра медична з фізіотерапії без категорії – 1 шт. од., сестра-господиня – 2 шт. од., молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) – 82,5 шт. од., молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) – 9 шт. од., молодша медична сестра (санітарка-ванниця) – 6 шт. од., молодша медична сестра (санітарка-роздавальниця) – 6 шт. од., молодша медична сестра (санітарка-супровідниця) – 2 шт. од.

Згідно з тарифікаційним списком працівників ПНІ станом на 01.09.2025 у закладі наявні 42 вакантні посади.

Заклад має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (реєстраційне досьє від 09.02.2021 № 462/21/М) за спеціальностями: психіатрія, організація і управління охороною здоров'я та сестринська справа.

Сума витрат на медикаменти на одного підопічного на один день складає 10,64 гривень.

Огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участі лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування в інтернаті та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над ними організовуються адміністрацією закладу 1 раз на рік.

На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням.

У приміщенні харчоблоку робочі поверхні та посуд чисті.

Працівники, які залучені до робіт в харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба.

Сума витрат на харчування одного мешканця на один день у закладі складає 85,59 гривень.

Територія обох відділень ПНІ огорожена, вхід і вихід до них здійснюється через пропускні пункти.

Підопічні проживають у трьох житлових корпусах: один корпус розташований на території відділення № 1, два – на території відділення № 2. Також на території відділення № 2 закладу відбувається будівництво житлового корпусу для підтриманого проживання підопічних.

Розподіл по кімнатах житлових корпусів здійснюється медичним персоналом з урахуванням побажань, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану здоров'я підопічних.

У закладі функціонує власне підсобне господарство, де здійснюється розведення свиней та овець.

У ПНІ облаштовано кімнату для відпочинку та зустрічей з відвідувачами.

У кімнатах відпочинку обох відділень закладу встановлено телевізори для колективного перегляду телевізійних передач.

У кімнатах закладу проживає від двох до п'яти підопічних. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах інтернату задовільне.

Підопічні забезпечені підгузками та сезонним одягом. Для здійснення санітарно-гігієнічних процедур адміністрацією закладу облаштовано душові кімнати, а також проводяться банні дні.

Всі підопічні ПНІ мають документи.

Закладом здійснюються заходи з підготовки підопічних до умов підтриманого проживання: на території відділення № 2 облаштовано приміщення з умовами, наближеними до самотійного життя у громаді.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 85 підопічними та 15 працівниками закладу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 11.08.2020, за результатами якого виявлено порушення прав:

на свободу та особисту недоторканість;
на охорону здоров'я та медичну допомогу;
достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;
осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;
на професійну правничу допомогу.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Міністерству соціальної політики України:
унормувати механізм фіксації фактів насильства відносно підопічних (як при прибутті, так і під час перебування в ПНІ) з урахуванням міжнародних стандартів.

2. Івано-Франківській обласній державній адміністрації:
забезпечити контроль діяльності ПНІ за дотриманням вимог законодавства з метою реалізації прав підопічних;

сприяти інтернату в отриманні ліцензії на господарську діяльність з медичної практики;

у виділенні коштів на проведення ремонтних робіт у відділенні № 2;
організувати огляд лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра підопічного Б. щодо доцільності його подальшого перебування в інтернаті.

2. Снятинському психоневрологічному інтернату:
вжити заходів щодо дотримання вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417;

вжити заходів щодо приведення про ПНІ у відповідність до Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957 (далі – Типового положення);

забезпечити належну організацію вторинної медичної допомоги;

забезпечити належне лікування підопічного Б.;

організувати безпечне середовище для постійного проживання осіб з психічними розладами, перевірити факт травмування підопічного К. та вжити необхідних заходів реагування з метою унеможливлення виникнення подібних ситуацій;

не допускати випадків протиправної ізоляції підопічних;

забезпечити організацію працетерапії підопічних відповідно до Методичних рекомендацій щодо організації працетерапії для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 26.11.2018 № 1778;

дозвілля підопічних з урахуванням їхнього стану здоров'я;
 посилити контроль за виконанням психологом закладу функціональних обов'язків та здійсненням нею психологічного супроводу підопічних.

Забезпечити:

належне ведення журналів фіксації випадків травмування;
 облаштування кімнат денного перебування і місць перегляду телепередач зручними місцями для відпочинку;

дотримання права на приватність;

вільний доступ до питної води;

заміну ліжок з панцерними сітками на більш зручні;

інвентарем відповідно до вимог Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Міністерством соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми);

контроль за дотриманням виконання санітарно-гігієнічних вимог у житлових приміщеннях та харчоблоці, а також належне ведення Журналу здоров'я працівників кухні.

Розробити алгоритм дій у разі виявлення особи з підозрою на коронавірусну інфекцію COVID-19 серед підопічних та працівників закладу.

У ході відвідування 10.09.2025 встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування не виконані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди цивільного захисту, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, а також вимогам питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Підвальне приміщення, розташоване на території відділення № 1, фактично непридатне для використання як захисна споруда цивільного захисту. Накопичення значної кількості сторонніх предметів та відсутність належних

умов для перебування людей унеможливляють забезпечення підопічних і персоналу належним рівнем безпеки у разі надзвичайної ситуації (фото 3 – 5).

На території відділення №2 під час відвідування тривав процес будівництва нового житлового корпусу для підтриманого проживання (фото 6). За інформацією адміністрації закладу, проєктом будівництва передбачено облаштування у даному корпусі укриття, що відповідатиме всім встановленим вимогам безпеки, зокрема щодо забезпечення належної місткості, вентиляції, освітлення, санітарно-гігієнічних умов, а також доступності для осіб з інвалідністю та підопічних, які пересуваються з використанням допоміжних засобів. Введення цього приміщення в експлуатацію сприятиме не лише розширенню житлового фонду закладу, а й підвищенню рівня захисту підопічних та персоналу у разі надзвичайних ситуацій.

Проте, станом на день відвідування, у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні обох відділень закладу продовжують перебувати у житлових кімнатах.

2. У порушення вимог Правил пожежної безпеки, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, та ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту», під час відвідування встановлено, що у низці приміщень закладу системи протипожежного захисту не функціонували належним чином. Зокрема, групою НПМ зафіксовано, що окремі пожежні датчики у житлових кімнатах та коридорі не працюють, що створює ризики несвоєчасного виявлення та реагування на пожежі та ставить під загрозу життя і здоров'я підопічних та персоналу (фото 7).

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поводження і покарання, стаття 28 Конституції України).

3. Під час конфіденційного спілкування з підопічними закладу групою НПМ встановлено, що у закладі склалася практика, за якою персонал застосовує фізичне насильство та/або ізоляцію в окремих житлових кімнатах із загратованими вікнами щодо підопічних, схильних до девіантної поведінки, як форму покарання. Під час відвідування виявлено декілька таких кімнат, які використовуються для ізоляції підопічних (фото 8–10).

Застосування фізичного насильства та ізоляції є грубим порушенням прав підопічних, зокрема права на захист від жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження, гарантованого статтею 3 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті 28 Конституції України.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

4. Під час вивчення медичної документації закладу, групою НПМ встановлено, що для надання амбулаторної психіатричної допомоги у закладі використовується медична карта амбулаторного хворого (форма № 025/о). Однак, у порушення положень статті 11 Закону України «Про психіатричну допомогу» та вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 15.09.2016 № 970 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування», в оглянутій медичній документації відсутня затверджена наказом форма згоди особи на отримання амбулаторної психіатричної допомоги.

5. Незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належної фіксації фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню випадків травмування у подальшому.

6. Під час відвідування закладу членами групи НПМ виявлено підопічного у важкому соматичному стані, що потребував невідкладного надання екстреної кваліфікованої медичної допомоги у зв'язку з підозрою на набряк легенів. Зранку того дня підопічний був оглянутий лікарем-психіатром у зв'язку з відсутністю терапевта, що зафіксовано в медичній карті пацієнта.

Проте у другій половині дня стан підопічного значно погіршився, при цьому адміністрацією закладу своєчасно не викликаний автомобіль швидкої медичної допомоги, що створювало реальну загрозу його життю. За безпосередньою вимогою групи НПМ медичним персоналом ПНІ викликано швидку медичну допомогу, і підопічному за попереднім діагнозом «набряк легенів» призначено відповідне парентеральне лікування, включно з внутрішньовенним крапельним введенням лікарських засобів.

Водночас підопічному відмовлено у госпіталізації через тяжкість його стану, що свідчить про неналежне реагування медичного персоналу закладу на критичні для життя ситуації. Таке ігнорування потреби в своєчасній госпіталізації порушує конституційне право підопічного на отримання належної медичної допомоги, гарантованої статтею 49 Конституції України, а також створює реальний ризик для його життя та здоров'я.

7. Під час конфіденційного спілкування встановлено, що деякі підопічні закладу потребують надання медичної допомоги та проведення додаткових медичних обстежень. Зокрема, підопічні Н. та Х. потребують обстеження у лікаря-офтальмолога. Підопічний П. повідомив групі НПМ про наявність сильних болей у попереку та необхідність отримання медичної допомоги. За його

словами, неодноразові звернення до медичного персоналу зі скаргами на стан здоров'я залишилися без належного реагування. Під час звернення групи НПМ до персоналу закладу щодо необхідності огляду підопічного зафіксовано зневажливе ставлення до його скарг без проведення належної об'єктивної медичної оцінки його стану. Таке відношення персонал закладу пояснив наявністю у підопічних психічних розладів та «бажанням привернути увагу».

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

8. У ході відвідування закладу групою НПМ зафіксовано перенаселення в житлових кімнатах закладу, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 18,15 м², а сама кімната розрахована на проживання 5 осіб (фото 11). Відтак на одну особу припадає 3,63 м² (фото 12).

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на одну особу (8-10 м²).

9. Встановлено, що на території обох відділень закладу недостатня кількість належно облаштованих місць для відпочинку підопічних. Унаслідок чого частина підопічних змушена сидіти або навіть лежати безпосередньо на землі. Під час відвідування підопічні перебували на старих, зношених та незручних лавах, розташованих під прямим сонячним промінням, без будь-якої можливості захиститися від спеки (фото 13, 14). Відсутність достатньої кількості комфортних місць для відпочинку є порушенням права підопічних на достатній життєвий рівень та створює додаткові ризики для їх здоров'я.

10. У порушення Мінімальних норм, в житлових кімнатах закладу недостатня кількість твердого інвентарю, зокрема приліжкових тумб, стільців за кількістю місць, столів, шаф для зберігання речей (фото 15). Унаслідок відсутності у житлових кімнатах столів, підопічні займаються малюванням стоячи колінами на підлозі (фото 16).

У деяких кімнатах твердий інвентар перебуває у неналежному стані та потребує заміни (фото 17, 18).

11. Під час відвідування встановлено, що матраци на ліжках підопічних, зокрема ліжкових хворих, огорнуті технічною пакувальною плівкою (фото 19, 20), що може спричинити погіршення стану здоров'я підопічних, оскільки при довготривалому користуванні створює парниковий ефект.

12. Під час конфіденційного спілкування підопічні неодноразово скаржилися на низьку якість харчування. Раціон підопічних здебільшого складається з каш. За словами підопічних, у меню практично відсутні м'ясо, сир та інші молочні продукти, що є порушенням вимог пункту 6 Типового положення, оскільки не забезпечується раціональне харчування підопічних.

13. Постільна білизна у частини підопічних є зношеною та потребує заміни. У деяких житлових кімнатах підопічні сплять на панцирних ліжках (фото 21, 22) на яких розміщень зношені та брудні матраци поміщені у щільні чохли з ПВХ-плівки (фото 23, 24).

14. У житлових кімнатах зафіксовано значну кількість комах, які повзали по ліжкових хворих підопічних. Наявність великої кількості комах є грубим порушенням санітарно-гігієнічних норм і свідчить про неналежний санітарний стан закладу. Це створює безпосередню загрозу для здоров'я підопічних, оскільки комахи є переносниками інфекційних захворювань і можуть спричиняти харчові отруєння, кишкові інфекції та інші ускладнення. Особливо вразливими є ліжкові хворі, які не можуть самостійно захиститися від контакту з комахами.

15. У закладі запроваджено практику заборони підопічним перебувати у власних житлових кімнатах у денний час. Це призводить до позбавлення їх можливості вільно користуватися особистим житловим простором, відпочивати чи займатися індивідуальною діяльністю у зручний для себе час.

16. Групою НППМ встановлено, що на вікнах житлових кімнат відсутні ручки для відкривання (фото 25), через що підопічні не мають можливості самостійно провітрювати приміщення відповідно до власних потреб. Така ситуація обмежує право підопічних на комфортне життєве середовище та може негативно впливати на їх фізичний стан і самопочуття.

17. У порушення вимог державних будівельних норм В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Будівлі закладів соціального захисту населення» (далі - ДБН В.2.2-18:2007) у приміщенні їдальні закладу відсутні умивальники для миття рук підопічних. Відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 умивальники мають бути облаштовані з розрахунку один на 20 місць, але не менше ніж два. Недотримання зазначених вимог унеможливорює дотримання правил особистої гігієни під час прийому їжі та створює ризики поширення інфекційних захворювань.

18. Підопічні закладу харчуються з металевого посуду та використовують при прийомі їжі тільки ложки (фото 26). Європейський комітет із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у Восьмій Загальній доповіді [CPT/Inf (98) 12] зазначає, що слід надавати підопічним можливість використовувати елементи звичайного «нелікарняного» життя – наприклад користуватися відповідним посудом та столовими приборами, що є невід'ємною частиною програми психосоціальної реабілітації.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

19. Не всі приміщення інтернату у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

житлові корпуси закладу не обладнано ліфтами або підйомниками, що унеможлиблює організацію прогулянок для маломобільних підопічних які проживають вище першого поверху житлових корпусів закладу;

в коридорах житлових приміщень відсутні горизонтальні поручні для полегшення пересування маломобільних підопічних (фото 27);

туалетні кімнати закладу не пристосовані для осіб з інвалідністю через відсутність поручнів, відкидних або поворотних сидінь, спеціально облаштованого простору для крісел колісних, гачків для милиць та іншого допоміжного обладнання (фото 28).

20. Групою НПМ встановлено, що підопічні, які мають статус особи з інвалідністю не забезпечені необхідними засобами індивідуальної реабілітації та догляду, а саме: підопічні не мають ортопедичного взуття, індивідуальних туалетних крісел, приліжкових столиків, функціональних ліжок та іншого спеціального обладнання.

Під час відвідування відділення № 2 група НПМ зафіксувала випадок, коли на подвір'ї підопічного намагалися прив'язати шматком тканини до спинки крісла колісного (фото 29) з метою фіксування його положення сидячи, оскільки крісло колісне не відповідало індивідуальним потребам підопічного. Використання таких підручних засобів замість належного реабілітаційного обладнання є неприпустимим, принижує гідність підопічного та створює серйозні ризики для його здоров'я.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя та контакти із зовнішнім світом (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

21. У житлових кімнатах, у яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур (фото 33).

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

22. Під час конфіденційного спілкування з підопічними закладу, групою НПМ встановлено, що більшості підопічних адміністрація забороняє мати мобільні телефони, попри їхнє бажання підтримувати зв'язок з опікунами, родичами та друзями. Для здійснення дзвінка підопічні змушені звертатися до персоналу, який вирішує, чи дозволяти таке спілкування.

Таке обмеження доступу до засобів комунікації позбавляє підопічних можливості самотійно звернутися по допомогу у випадку порушення прав, у тому числі зателефонувати на гарячі лінії або отримати правничу допомогу.

23. Двері до санітарно-гігієнічних кімнат у приміщеннях ПНІ обладнані прозорими скляними елементами (фото 30, 31), через що відсутня приватність під час користування ними санітарними приміщеннями та здійсненнім індивідуальних процедур особистої гігієни.

Також деякі двері житлових кімнат закладу мають прозорі елементи. Використання прозорих дверей у житлових приміщеннях не забезпечує можливості усамітнення та позбавляє приватності, зокрема під час переодягання, що є несумісним із вимогами поваги до гідності особи (фото 32).

Окрім того, світло з коридору, яке проникає до кімнати через прозорі двері, може заважати підопічним у нічний час, створюючи додатковий дискомфорт і унеможлиблюючи повноцінний відпочинок.

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

24. Групою НПМ встановлено, що у санітарно-гігієнічних приміщеннях закладу порушуються умови забезпечення приватності підопічних. У деяких санітарно-гігієнічних приміщеннях унітази розташовані в межах одного туалетного блоку без належного розділення, лише з частковою невисокою металевою перегородкою, яка не забезпечує достатнього візуального відокремлення (фото 33). В окремих санітарно-гігієнічних приміщеннях унітази розташовані поруч із душем без жодного відокремлення, а в деяких кімнатах перегородки між унітазами відсутні взагалі (фото 34 – 36).

Порушення права володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

25. Адміністрацією закладу не враховуються індивідуальні потреби підопічних у використанні належних їм коштів. Так, підопічні зазначали про бажання придбати за власні гроші окремі речі (зокрема, радіо, флешку, годинник), однак такі прохання залишаються проігнорованими. Для недієздатних осіб закупівлі здійснюються за єдиним підходом – щомісячно формуються однакові продуктові набори на фіксовану суму (500 грн), що не відповідає індивідуальним потребам і фактично позбавляє підопічних можливості реалізовувати право вибору та самостійно визначати спосіб використання власних коштів.

Зазначене порушення усунуто під час складання звіту

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України).

26. У порушення вимог статті 23 Конституції України та Типового положення, у закладі не забезпечується належна денна зайнятість підопічних з

урахуванням їх стану здоров'я та індивідуальних потреб (заняття творчістю, дозвілля, навчання тощо).

Під час відвідування група НПМ встановила, що у приміщенні денного перебування відділення № 1 підопічні сиділи на лавках без будь-якої організованої зайнятості. Телевізор, за словами персоналу, був зламаний і не працював. Під час спілкування з підопічними, групу НПМ повідомлено, що більшість часу підопічні проводять на лавках на вулиці або лежачи на землі, що свідчить про відсутність заходів, спрямованих на їх соціалізацію та підтримку психоемоційного стану.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності України, Національній соціальній сервісній службі України вжити в межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг Снятинським психоневрологічним інтернатом, а також у межах здійснення контролю за діяльністю відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації, надати оцінку діям чи бездіяльності відповідних посадових осіб Івано-Франківської обласної військової адміністрації.

2. Івано-Франківській обласній військовій адміністрації, Івано-Франківській обласній раді:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу.

3. Снятинському психоневрологічному інтернату забезпечити:

облаштування на території закладу укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

належне функціонування системи протипожежного захисту;

недопущення застосування фізичного насильства до підопічних;

здійснення ізоляції підопічних виключно з медичних підстав та відповідно до норм чинного законодавства;

використання затвердженої форми згоди на амбулаторну психіатричну допомогу;

складання довідки за формою № 511/о при фіксації тілесних ушкоджень;

надання належної та своєчасної медичної допомоги підопічним закладу;

дотримання норм житлової площі на одного підопічного;

облаштування достатньої кількості місць для відпочинку підопічних на свіжому повітрі;

наявність твердого інвентарю належного стану у житлових кімнатах відповідно

до Мінімальних норм;

заміну технічної пакувальної плівки на матрацах ліжкових хворих підопічних на медичну клейонку;

дотримання права підопічних на користування особистими речами та засобами гігієни;

раціональне та збалансоване харчування підопічних;

підопічних функціональними ліжками;

дотримання санітарно-гігієнічних норм та дезінсекційних заходів у житлових приміщеннях закладу;

доступ підопічних до власних житлових кімнатах у денний час;

облаштування вікон житлових кімнат ручками для можливості підопічним самостійно здійснювати провітрювання житлових кімнат;

наявність у приміщенні їдальні умивальників відповідно до нормативних вимог;

можливість підопічним користуватись неметалевим посудом та столовими приборами;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

підопічних необхідними засобами індивідуальної реабілітації та догляду;

облаштування житлових кімнат ширмами для забезпечення приватності під час здійснення санітарно-гігієнічних процедур;

право підопічних на контакт з зовнішнім світом, зокрема вільно користуватися мобільними телефонами;

тонування прозорих елементів у дверях житлових і санітарно-гігієнічних приміщеннях закладу на непрозорі;

право підопічних на приватність у санітарно-гігієнічних кімнатах закладу;

належну денну зайнятість підопічних з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та стану здоров'я.

Додатки: фотоматеріали на 9 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Начальник відділу реалізації
національного превентивного механізму
в закладах соціального забезпечення та
освіти Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Ірина ЦИКАЛЕНКО

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

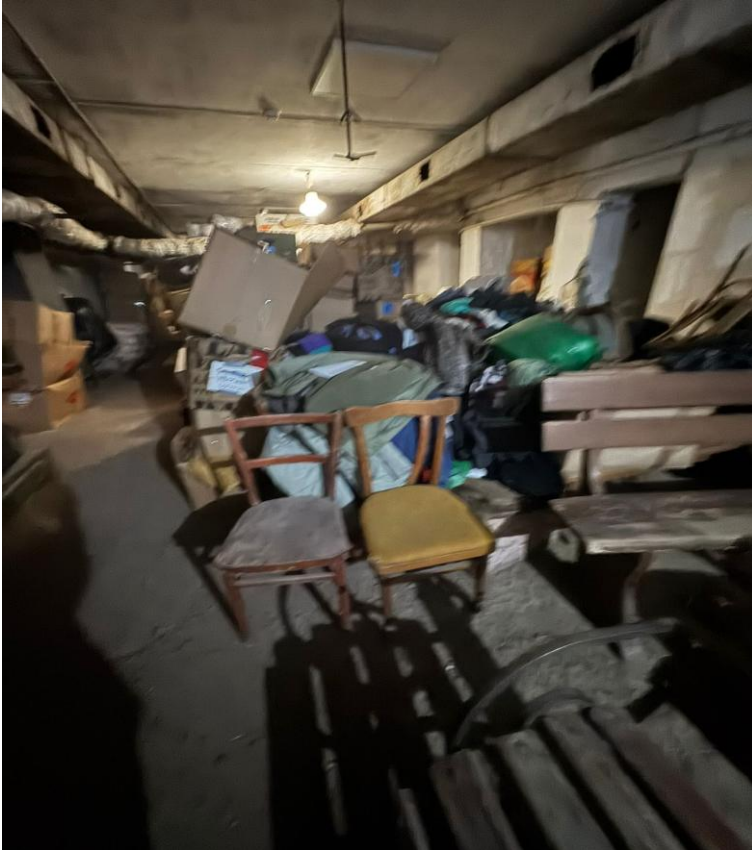

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

Φοτο 17

19

Φοτο 18

Φοτο 19

Φοτο 20

Φοτο 21

Φοτο 22

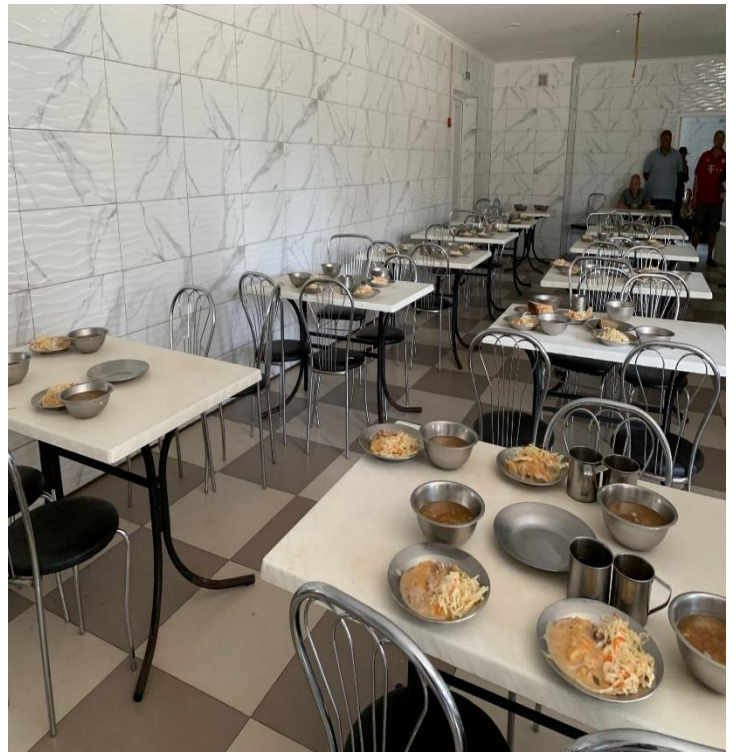
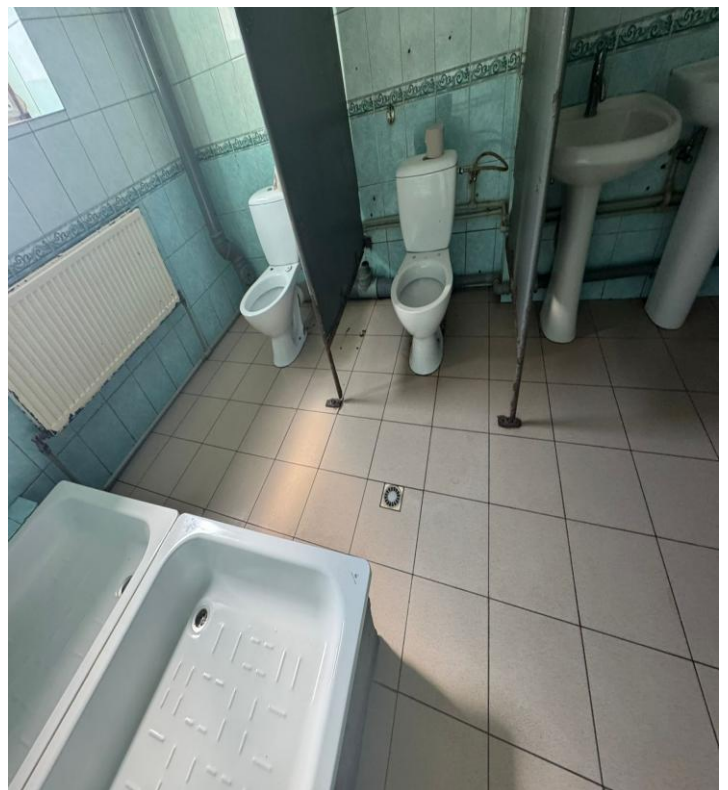

Φοτο 23

Φοτο 24

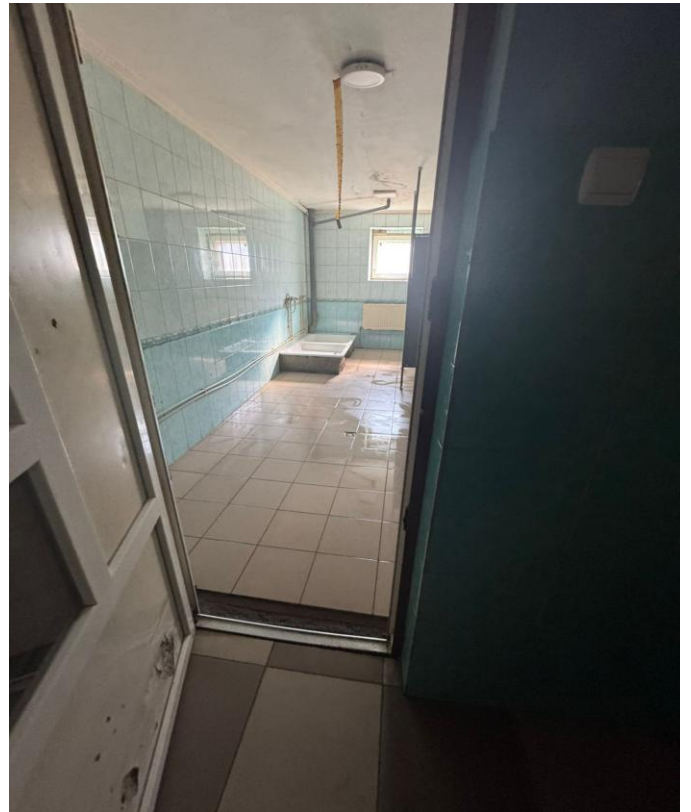

Φοτο 25**Φοτο 26****Φοτο 27****Φοτο 28**

Φοτο 29

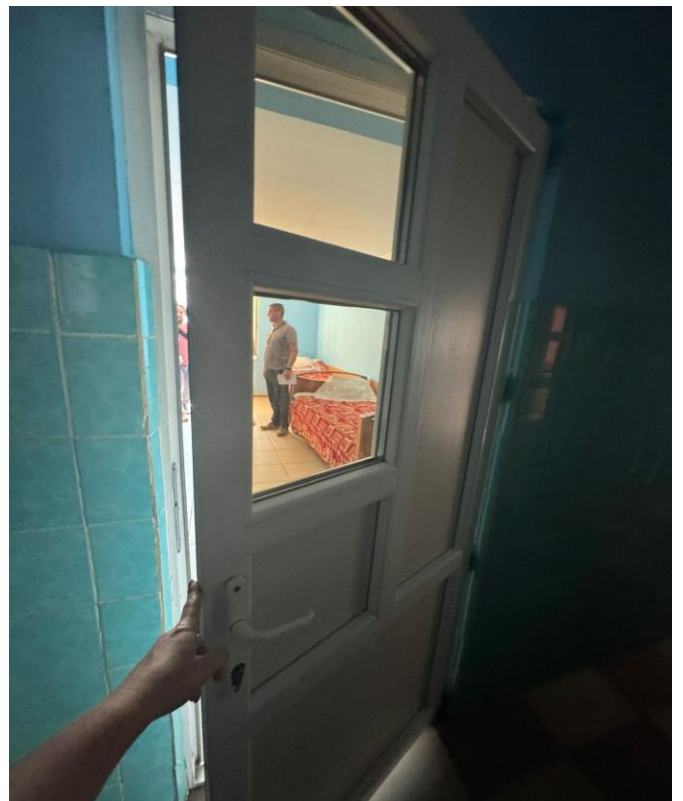
Φοτο 30

Φοτο 31

Φοτο 32

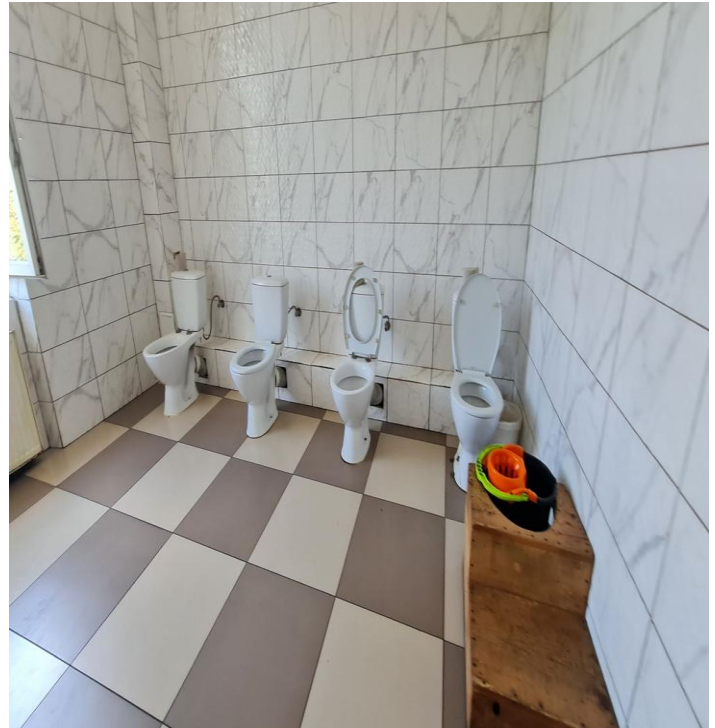
Φοτο 33

Φοτο 35

Φοτο 34

Φοτο 36

